

Vračanje v narodno občestvo

31. oktobra bo v Kočevju maša zadušnica za žrtve iz Macesnove gorice

»Izkop žrtev je končan,« je 13. oktobra v izjavi za javnost zapisal dr. Matija Ogrin, predsednik Nove Slovenske zaveze, in tako v prvi vrsti sorodnike, nato pa tudi celotno narodno občestvo obvestil, da je bil zaključen eden najzahtevnejših projektov vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč in uprave za vojaško dediščino pri ministrstvu za obrambo: odprtje brezna Macesnove gorice v Kočevskem rogu in ekshumacija večinoma slovenskih žrtev v njem.

Po več fazah (pripravljalna gradbena dela, ki so omogočila postopno vstopanje v zamirano resnico tega povojnega morišča, so se začela že leta 2019) je tako nastopil trenutek, ko so arheologi, ki so vodili izkop, sporočili, da so bili vsi ostanki žrtev izkopani, iznešeni na ravnico pred jamo, kjer

so jih preučili antropologi, in sortirani v večje in manjše kupe po vrstah kosti. Končna številka žrtev po strokovni presoji presega 3.000 oseb. Njihovi posmrtni ostanki so bili v breznu – tudi zaradi poznejšega vsaj dvojnega miniranja – večinoma pomešani. Iz brezna pa so iznesli tudi posmrtne ostanke tistih žrtev, ki so se še živi zatekli v stanske rove in dvorane kraške jame; kot je sporočil dr. Ogrin, so arheologi med drugim povedali, da je bilo v eni takšni dvorani 24 žrtev, ki so tam skupaj počasi umirale.

Končano je torej prizadevno delo skupine strokovnjakov, ki je bilo, kot je sporočil dr. Ogrin, »tako temeljito, da v breznu ni več nobene človeške kosti, ki bi tam čakala poslednjih časov«. To dejstvo je predsednik Nove Slovenske zaveze pospremil z

ugotovitvijo: »Nekaj velikega se je končalo. Končala se je zakritost največjega zla in zločina, zakritost največjega trpljenja v slovenski zgodovini. Brezno, ki je skrivalo to strahoto, zasuto s skalovjem, večkrat zaminirano, ponovno zasuto in pogozdno s smrečjem, da bi bilo neopazno, brezno na nadzorovanem kočevskem območju, o katerem se je desetletja šepetalo s strahom in v solzah – to brezno je zdaj odprto in prazno. Začeli so umikati lestve za dostop in prazno brezno je spet postalo nedostopno. In to prav na 13. oktober, ki je dan zadnjega prikazovanja Božje Matere Marije in sončnega čudeža v Fatimi leta 1917.«

Končal se je torej fizični izkop, zdaj pa se po besedah dr. Ogrina začena nekaj novega: »možnost, da v večji meri obudimo sočutje do njih, da

ob njihovih kosteh občutimo dostojanstvo oseb in prekršeno nedotakljivost skrivnosti življenja. Možnost, da z razkritimi ostanki pobitih domobrancev v nas raste razkritost resnice o njih: kdo so bili, kaj so hoteli, kaj so neki ljudje nad njimi storili? Skozi kakšno poslednjo bolečino so šli? Skozi kakšno poslednjo stisko?« Začenja se torej »proces sprejemanja naših pokojnih kot oseb v slovenskem narodnem občestvu«.

Tudi ta proces že ima napovedane nekatere konkretne korake. Ob koncu izkopa se bodo predstavniki države žrtvam iz Macesnove gorice poklonili s polaganjem venca v petek, 28. oktobra, sledila bo tiskovna konferenca, na kateri bo predsednik vladne komisije za prikrita grobišča dr. Jože Dežman javnosti predstavil ključne informacije, povezane z izkopom. Prav te dni posmrtne ostanke vozijo v Kočevje, kjer jih bodo shranili do pokopa, ena kost (desna stegnenica) pa bo shranjena v depoju v škofjeloški kostnici

za morebitno identifikacijo na podlagi analize DNK. Glede pokopa ostaja jasna zahteva tako pristojne vladne komisije kot svojcev, povezanih v Novi Slovenski zavezi, naj bo pokopno mesto zagotovljeno na ljubljanskih Žalah.

Prav sorodniki in seveda vsi drugi, ki želijo pospremiti pokojne iz Macesnove gorice v slovensko narodno občestvo, pa so vabljeni k maši zadušnici za te žrtve, ki bo v ponedeljek, 31. oktobra, v župnijski cerkvi v Kočevju; ob somaševanju drugih duhovnikov jo bo daroval novomeški ordinarij in predsednik Slovenske škofovske konference dr. Andrej Saje. Pred mašo in po njej bo mogoč tudi obisk zdaj izpraznjenega brezna v Kočevskem rogu. Nova Slovenska zaveza sporoča, da bodo na praznični ponedeljek iz Ljubljane organizirali prevoz v Kočevje (več informacij na številki 01/425-15-37 in po elektronski pošti info@zaveza.si).

BOGOMIR ŠTEFANIČ